

Težave na trgu lesnih peletov v času vojne v Ukrajini

dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 05.09.2022 (<https://doi.org/10.20315/IG.2022.0042>)

Evropa se v zadnjih štirih mesecih sooča s pomankanjem peletov na trgu.

V nadaljevanju navajamo nekaj značilnosti trga z lesnimi peleti v EU in širše.

1. Rusija je najpomembnejša izvoznica peletov v EU, skupaj z Belorusijo sta v letu 2021 v EU izvozili več kot 2,4 milijona ton peletov, kar predstavlja 10 % ocenjene rabe v EU. Z 10.7.2022 je bil izvoz peletov iz Rusije v EU popolnoma ustavljen.
2. Nemčija je največja proizvajalka lesnih peletov v EU (3,4 milijon t), sledita Latvija z 2,1 in Švedska z 1,9 milijona ton. Skupna proizvodnja v EU je bila v letu 2021 ocenjena na 19,8 milijona t, kapaciteta obstoječih tovarn pa je bila za 28 % višja od dejanske proizvodnje.
3. Poraba peletov v EU v zadnjih 10 letih narašča in je v 2021 dosegla rekordnih 23,1 milijona ton, v letu 2022 naj bi po napovedih presegla 24,3 milijona t.
4. Povečuje se tako poraba peletov v gospodinjstvih (npr. v Nemčiji) kot tudi poraba v večjih energetskih sistemih (npr. na Nizozemskem)
5. Največje porabnice peletov v EU so Danska, Nizozemska in Italija z več kot 3 milijoni t ocenjene porabe, sledita Nemčija s 2,9 in Francija s 2,4 milijoni t. V Italiji, Nemčiji in Franciji se večino peletov porabi v gospodinjstvih, medtem ko na Nizozemskem, Danskem in na Švedskem prevladuje poraba peletov za proizvodnjo elektrike in/ali toplote v velikih sistemih.
6. Danska je bila leta 2021 največja uvoznica lesnih peletov v EU (3,2 milijona t), sledita ji Nizozemska z 2,8 in Italija z 1,9 milijona t.
7. Uvoz lesnih peletov iz Združenih držav Amerike v EU je lani znašal 1,85 milijona t.
8. V Nemčiji in Franciji so v zadnjem obdobju zaznali povečano povpraševanje po kaminih, sobnih pečeh in sistemih za centralno ogrevanje na lesne pelete.
9. Nizozemska in Danska sta povečali porabo lesnih pelet v termoelektrarnah.

Vse naštetu je pripeljalo do porušitve nežnega ravnovesja med ponudbo in povpraševanjem po lesnih peletih v EU. Dejavniki, ki so dodatno vplivali na povpraševanje so:

- ostrejša zima 2020/21, kar je povzročilo večjo porabo in manj zalog za naslednjo kurilno sezono,
- sistemi za sočasno proizvodnjo elektrike in toplote so zaradi ugodnih cen elektrike delovali tudi v poletnih mesecih,
- elektrarne na lesne pelete so delovale s polno kapaciteto,
- večje povpraševanje po kotlih na lesne pelete v gospodinjstvih in posledično večje povpraševanje po surovini,
- večja konkurenčnost lesnih peletov napram fosilnim gorivom ter večja varnost v dobavi.

Vse to je rezultiralo v rasti povpraševanja za 15 % (ocena na ravni EU). Dejavniki, ki so dodatno vplivali na ponudbo so:

- nizke zaloge v začetku kurilne sezone 2021/22,
- negativne posledice epidemije COVID-19 na transport (ladijski, kontejnerski in kamionski prevozi) in posledično prekinjene dobavne verige,
- visoki stroški surovine, elektrike in transporta,
- povečano povpraševanje po lesu (višje cene in večja konkurenca),

Posledično so se kapacitete povečale zgolj za 7 % (ocena na ravni EU). Nastala situacija vpliva na rast cen lesnih peletov po celi Evropi.

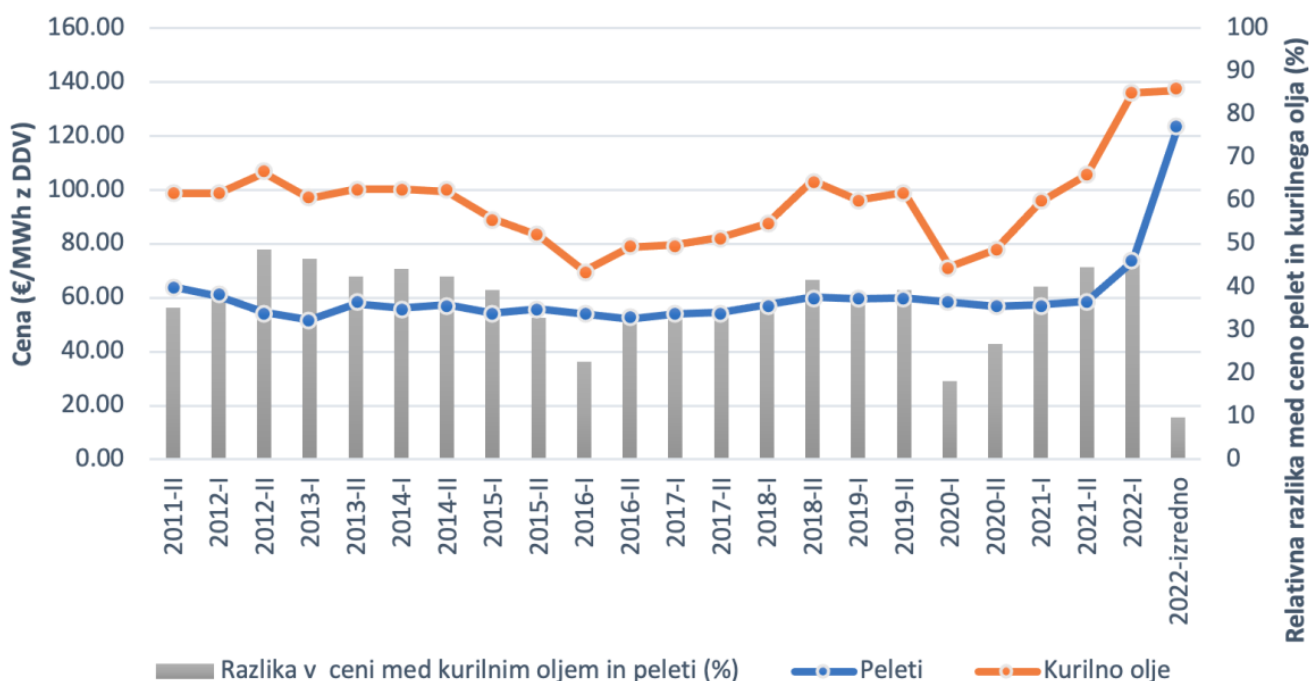
V Nemčiji so se povprečne cene peletov (kakovost A1, pakiranih v 15 kg vreče) od sredine maja do sredine avgusta 2022 povečale za več kot 50 %, v zadnjem letu pa za več kot 200 %. Na jugu Nemčije je bila v avgustu cena peletov (v razsutem stanju) 675,58 €/t (cene vključujejo DDV). Povprečna cena v osrednji regiji znaša 679,97 €/t, v regiji severne in vzhodne Nemčije pa 714,38 €/t (vir: DEPI).

V Avstriji je povprečna cena v 15 kg vreče peletov (kakovost A1) v avgustu letos znašala 8,53 kar je za 134 % več kot pred enim letom oziroma za 20 % več kot v juliju letos (Vir: ProPellets Austria).

V Franciji se prav tako soočajo s pomanjkanjem peletov na trgu, saj domača proizvodnja peletov ne zadošča za pokritje potreb. Lani je bila poraba peletov v Franciji ocenjena na 2,4 milijona t, od tega 400 000 t uvoženih. Veliko povpraševanje in težave z dobavo seveda vplivajo na cene. Tono peletov je danes mogoče kupiti po 540 EUR, medtem ko je bila lani cena 270 EUR. V enem letu so se torej cene podvojile, strokovnjaki pa ocenjujejo, da bi se lahko do konca leta povečale za 70 %. (vir: GWMI)

V Sloveniji so bile cene peletov pakiranih v 15 kg vreče kakovostnega razreda A1, avgusta 2022, v povprečju 600 €/t z DDV, kakovostnega razreda A2 pa kar 16 % manj, kar znaša 505 €/t z DDV.

Cena pelet in kurilnega olja

Cene pelet in kurilnega olja v Sloveniji

Več o cenah lesnih goriv v Sloveniji je na: <https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/cene/>

Viri podatkov: EUROSTAT, ProPellets Austria, DEPI, GWMI, EUWID; Gozdarski inštitut Slovenije, Bioenergy Europe.